

senfeld Nándor és Weiner Miksa indítványait is. A terveket tehát kiegészíteni kívánja a közgyűlés a Horváthi vonallal, azonkívül elkészítetteti a rendes nyomtávos vasut vázlatterveit és összehasonlító költségvetését is.

SZINHÁZ MŰVÉSZET

0000

* **Szezonzáras.** Ma, pénteken este játszottak szezonzáró előadást a szegedi színházban. Heltai Jenő *Tündérlaki leányok* című színművét adták. S a Vigszínházból három vendég játszott: V. Haraszi Hermin, Gombaszögi Ella és Tanay Frigyes Budapesten is jelentős részük volt a teljes sikerben és természetesen, hogy a szegedi előadást rendkívül élvezetessé tették ma. Csak az elragadtatás hangján illik róluk írni. Most szerepeltek először Szegeden és máris rajongó híveket szereztek. Haraszi asszony a legigazabb anyaszínésznő, — Tanay a legmulatságosabb (tőle még a pesti írók is tanulhatnak humort és nemcsak a magyar színészek), — Gombaszögi Ella pedig tüneményes tehetség, igazi drámai szende. Nővére, Gombaszögi Fridának, a tanítványa elsősorban, de más egyéniség, mondhatni, hogy Varsányi Irén és Gombaszögi Frida egyéniségének, stílusának a keveréke. Hova fejlődhetik még ez a tizenhét éves leány... A szegedi szereplők közül a vendégművészekhez méltóan játszottak Szohmer Olga, Almásy Endre és a föltétlenül talentumos és gyönyörűen fejlődő Krisztinkovich Imre. Akik a mai estén ott voltak, szinte az egész szezon nem sikerült estéit megbocsátották.

* **A sárga csikó Párisban.** Két hét óta a párisi nagy mozik egy szenzációs magyar filmet hirdetnek *Le secret de l'aveugle* címen. Ez a film nem más, mint *A sárga csikó*, melyet a múlt nyáron vettek föl Kolozsvárott a Janovics Jenő dr. átdolgozásában s rendezése mellett, a kolozsvári színészek játékában. (A szegedi Korzó-moziban is játszották.) Ez az első magyar film, mely igazi világkörűt utat tesz. A cime azonban — úgy látszik — országonként változik. Oláhországban Egy erdélyi román szenvedései a magyarok börtönében címen adták, természetesen az összes felirásokat s összekapcsoló magyarázatokat céljuk szerint változtatva. Heteken keresztül tüntetett a román közönség valamennyi moziban ezen a hamisításon s Janovics Jenő hiába tiltakozott ez ellen a legenergiusabban, a Pathé cég párisi központja tehetetlen volt a román mozik csalafintaságával szemben. Németországot „Das Geheimnis des Blinden” címen járta be *A sárga csikó*, csak Amerikában adták az eredeti címen. Most pedig Párisban arat kivételesen nagy sikereket a film s a plakátok hangosan hirdetik, hogy naponként „Le secret de l'aveugle” kerül színpadra. A sárga csikó-nak olyan nagy a sikere, hogy a hatalmas mozik, melyek rendszerint hetenként változtatják műsorukat, ezt a filmet immár két hét óta játszásk megszakítás nélkül.

Csillárok

Óriási választékban a legújabb mintákban

LESZÁLLÍTOTT ÁRAKON

FONYÓ SOMA vállalkozási vállalatának

SZEGED, KÖLCSEY-UTCA 4. SZ. (Wagner-palota)

Kapuzárás.

— A színházi szezon eredményei. —

(Saját tudósítónktól.) Utolsót lebbent a színház súlyos Wagner-függőnye és őszig nem játszanak többé a gödrösre kopott deszkákon. A függőnynek e majesztétikus lendülete, mely máskor bizonyos lehangoztságot ébresztett föl, ma a megkönnyebbülés sóhaját váltotta ki az emberekből. Az történt, a mire a szegedi színház történetében még aligha volt példa, hogy a közönség legnagyobb része várta és kívánta már a szezon befejezését, mely különösen a vége felé, szinte terhére volt már e város intelligens társadalmának.

Emlékezetes éve volt a szegedi színháznak az 1913—14-iki esztendő. Óriási válságon ment át. Ebben a korszakban kellett megküzdenie a népszerűségében mind nagyobb területeket hódító mozikultúrával. A monopóliumos rendszer szabályrendeleitől biztosított oszlopai megintogtak és a színházat a szabad verseny szele csapta meg. Nem maradt más hátra, mint felvenni a küzdelmet a lenézett, kigunyolt, semmibe se vett apró mozgófényképszínházakkal. Most, hogy a küzdelemnek első nagy lépése lezajlott, minden leplezetés nélkül be lehet ismerni, hogy az erőmérkőzésben a színház maradt a vesztes fél; a színház elfáradt, elcsüggedt és az egész vonalon teret veszített.

Ha ennek a szomorú eredménynek az előidéző okait fürkesszük, azt fogjuk találni, hogy a szegedi színház vezetésében mutatkozó tervszerűtlenség és fejetlenség boszulta meg magát ilyen keservesen. Kezdődött a baj azzal, hogy a színházvezető olyan fogytékos, gyöngye társulattal nyitotta meg az évadot, amilyenhez hasonló Szegeden még soha sem játszott. Az előre publikált névsorból mindjárt a legelső játék napján hiányzott két-három olyan név, akiknek viselői be sem tették a lábukat Szegedre. Idők multával a tagok egy része kedvét veszítve, elszökdösött, vagy másfelé szerződött. Naivát próbáltatott a művezetés majd egy félucatot, a legkisebb eredmény nélkül, Hősnője nem volt a társulatnak egy napig sem; a saját szerepkörében egyébként igen jól hely álló drámai szendének kellett a hősnő szerepeit eljátszania. Az új baritonista, alig, hogy próbát énekelt, már is a vendégszereplések egész sorát tette kívánatosá. A tenoristának elfogyott a hangja, a segédszínésznők egytől-egyig teljesen használhatatlannak bizonyultak. Folytassuk-e még? ... Ilyen társulattal nemcsak, hogy versenyezni nem lehet, de még teljesen szélmentes időben sem lenne szabad a deszkákra kiállni. És hol vannak még a műigazgatásnak egyéb bünei? A rosszul megválasztott darabok, a színpadi beállítás gondatlan elnagyoltsága, a színpadi fegyelem teljes hiánya, a játékrend tervszerűtlensége, satöbbi, satöbbi? A színház igazgatása a hozzá nem értés újabb és újabb bizonyítékait szolgáltatva. S az talán még nem lett volna a legnagyobb baj, hogy a művészi vezetés a vereségek egész sorát volt kénytelen a színházzal elszenvedtetni; sokkal nagyobb csapódás volt az, hogy az üzleti érzék által diktálódó eredmények maradtak el oly időben, mikor a színház elvesztette kulturatermő nemzeti hivatását és a szabad verseny tisztító tüzeiben átalakult egyszerű értéktérítő üzleti intézménnyé.

Az a sokszor emlegetett kulturmisszió!

Hol maradt vajjon, mikor a színház abban fejtette ki kulturmisszióját, hogy egy mozgófényképszínház ne mutasson be kinézet-szeccset? A szeccs talán az erkölcsöket veszélyezteti, vagy a valláserkölcsei nevelés eredményeit? Dehogy! Egyszerűen a színház kasszáját veszélyezteti. Más esetben azonban a nemzeti kultúra misszionáriusa már Pesten elfogja és levinkulmozza a dallás Psilandert és az ördögös kinetofont és a kabarés Nyárait, akik valamennyien misziót teljesítenek abban a pillanatban, mikor a moziszínházak által kiharcolt népszerűségüket a színház javára kamatoztatják.

Távol áll tőlünk az a szándék, hogy mozgófényképszínházak és egyéb mutatványos előadások üzleti érdekeinek védelmében támadjuk és elítéljük a színházat. Ha a színház magatartása kihívja a kritikát, ezt azzal érte el, hogy nem igyekezett magát versenyképesé tenni, tehát a színház üzleti érdekeinek elhanyagolását panaszoljuk az azzal a gondossággal és szeretettel, amellyel ennek a közérdekű intézménynek a sorsa iránt mindenkor viseltettünk. Az azonban csak természetes, hogy ha egy kereskedő nem a saját jó portékáinak vonzóerejével akar magának klientelát teremteni, hanem az, hogy konkurrens szomszédait megbuktassa és kipusztítja, akkor a vásárló közönség érdekében is a piszkos konkurrenciát ellen fogunk állást foglalni, mert a közönségnek az az érdeke, hogy minél nagyobb verseny hallgatag szemléletében legyen része. Amint a kereskedésben a verseny vezet a legjobb árunak legolcsóbban lehetséges beszerzéséhez, úgy a kultúrtevézők versenyében a legértékesebb művészi értékek élvezetéhez juttatja a közönséget. A szegedi színháznak vereséget kellett szenvednie, mert nem komoly művészi tartalmat, hanem annak csak rosszul sikerült utánzatát próbálta a közönség asztalára feltálatni.

Ismerjük jól a színház igazgatóságának ellenérveit, melyek közül legtöbbször hangzott el az a megjegyzés, hogy a szegedi színház a legnagyobb gázsíkat emésztí föl. Ki lesz ettől boldogabb? Vagy ki felel azért, hogy ebben a színházban adnak egymásnak találkozót a másutt használhatatlannak talált, facér segédszínésznők és az iskolából kikerült, még sehol ki nem próbált féltételek? Mit bányuk mi, ha a színház fizetésének végösszege Miskolc és Szatmár után következik, csak legalább azok a színészek, akik az ország második városának közönsége elé merészkednek, a maguk mesterségükben már kész és jelentős művészi egyéniségek legyenek! A nagy regiszter költség és az azzal semmiképpen arányban nem álló művészi eredménytelenség csak újabb bizonyítékok amellyel, hogy a színháznak a jelenlegihez hasonló igazgatása kész könnyelműség, ami az ellenállhatatlan kényszer erejével ragadja a színházat a mostaminál is végzetesebb válság felé, amin még az sem fog segíteni, ha a kritika kinézetből teljesen letompított iróttal csusszon át az események fölött, mint ahogyan az elmúlt szezonban tette kénytelenségből.

Nagyon vigasztalan lenne a kép, melyet a színház elmúlt esztendjéről festettünk, ha nem emlékeznénk meg bizonyos művészi eredményekről, melyek a szezon folyamán adódtak. A drámai és vigiátéki ensemble néhány szép sikert jegyezhet föl emlékei közé. Egy Bernstein-darab és a pompás Mandarin,